

Хаустова Ксенія Михайлівна

к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

Гоблик Володимир Васильович

д.е.н., професор кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

Черниченко Тетяна Володимирівна

д.е.н., професор кафедри фінансів, Мукачівський державний університет

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ У РЕГІОНІ

Актуальність теми дослідження обумовлена об'єктивними умовами розвитку сфери гостинності, що характеризуються значним динамізмом та невизначеністю її створюють перешкоди для стабільного функціонування підприємств, прогнозування та стратегічного планування їх діяльності. Економічно-стабільне функціонування є важливою передумовою для підвищення інвестиційної привабливості підприємств, зростання ділової активності та прибутковості. Визначення рівня економічної стабільності є важливим інструментом управління процесами розвитку підприємств та галузей. Метою статті є дослідження теоретичних підходів та оцінка економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у Закарпатській області. У статті визначено сутність економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні, систематизовано показники та запропоновано методичний підхід до оцінки її рівня. Проведено аналіз розвитку сфери гостинності у Закарпатській області, обчислено рівень стабільності її функціонування у розрізі таких економічних показників, як обсяг реалізації послуг, прибутковість та інвестиційна діяльність. За результатами аналізу визначено основні завдання та пріоритетні напрями забезпечення економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні методичного підходу до оцінки економічної стабільності розвитку галузей у регіоні, що передбачає обчислення порівняльної динаміки ключових економічних показників розвитку підприємств галузі у регіоні з аналогічними показниками розвитку економіки регіону в цілому. Результати такого порівняння дозволяють визначити рівень залежності галузі від факторів зовнішнього впливу, виявити ступінь такого впливу та розробляти систему адаптивних механізмів на рівні галузі та окремих підприємств. Практична значущість статті полягає у визначенні рівня економічної стабільності підприємств сфери гостинності у Закарпатській області, основних чинників впливу на розвиток галузі та розробити відповідні рекомендації щодо підвищення стійкості її розвитку в сучасних умовах.

Ключові слова: економічна стабільність, сфера гостинності, прибуток, обсяги реалізації послуг, рентабельність, капітальне інвестування.

ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах, для яких характерними є значний динамізм процесів і явищ під впливом науково-технічного прогресу, бурхливих змін в соціальній, політичній та економічній сфері, загострення конкуренції, актуальними проблемами ефективного функціонування підприємств та галузей економіки є формування дієвих механізмів адаптації для забезпечення стабільної діяльності й розвитку. У цьому контексті важливим науковим завданням є аналіз рівня стабільності (стійкості) підприємств та галузей економіки до впливу зовнішніх сил, оцінка наявних та потенційних загроз і розроблення механізмів стабільного зростання.

Забезпечення економічної стабільності розвитку пріоритетних галузей у регіоні сприятиме розкриттю та нарощенню їх потенціалу, зниженню рівня соціальної напруги та забезпечить стійкий розвиток регіону. У зв'язку з унікальним природно-ресурсним потенціалом та наявністю значної кількості культурно-історичних пам'яток, сфера гостинності є одним з пріоритетних та динамічно розвиваючих видів

економічної діяльності у Закарпатті. Тому, питання оцінки економічної стабільності та створення відповідних умов для розвитку підприємств галузі є актуальними та потребують додаткових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні засади оцінювання економічної стабільності на макро- та мікрорівнях розглядалися у працях Василюка А. П., Дадашової П. А., Кульбаки Н. А., Перетятко А. В. та інших вітчизняних науковців.

Проблемам розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні присвячено дослідження Лютака О. М., Бошоти Н. В., Паппа В. В. Разом з цим, в умовах економічної, політичної та соціальної турбулентності, що характерні для трансформаційного періоду розвитку України на даному етапі, питанням оцінювання рівня та методів забезпечення економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності не приділяється значної уваги.

Мета статті (постановка завдання). Метою написання статті є дослідження теоретичних підходів та оцінка економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у Закарпатській області.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття «економічна стабільність» в наукових працях найчастіше застосовується для характеристики розвитку процесів і явищ на макрорівні, а, на рівні галузей та окремих підприємств, це явище не має єдиного трактування та підходів до його дослідження.

Термін «стабільність» (лат. *stabilis*) запозичений з природничих наук, де він означає стійкий стан, здатність до тривалого існування, збереження в часі. На практиці точність його визначення досягається завдяки виділенню окремих видів стабільності і потребує ретельної градації. Стабільність асоціюється з порядком, незмінністю, рівновагою, стійким функціонуванням тощо [2].

На макрорівні під економічною стабільністю розуміється «...внутрішня здатність економічної системи зберігати свої характеристики під дією дестабілізуючих факторів, що виявляється у часі та сприяти подоланню дисбалансів, які виникають. Особливістю поняття стабільності є її динамічність. Макроекономічну стабільність на основі модифікації Маастрихтських критеріїв можна охарактеризувати за допомогою ряду індикаторів: низькі інфляція, довгострокові ставки за кредитами, рівень співвідношення державного боргу до ВВП, стабільність національної валюти, зростання реального ВВП» [5, с. 7].

Під економічною стабільністю суб'єкта підприємницької діяльності Кульбака Н. розуміє «...рівноважний збалансований стан економічних ресурсів, що забезпечує стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення та стійкого економічного зростання з урахуванням впливу найважливіших зовнішніх факторів» [6].

Погоджуємося з думкою Перетятко А. В., який пропонує розглядати економічну стабільність як функцію часу, зокрема він стверджує, що виокремлення чинника часу пов'язане з тим, що функціонування підприємства не є статичною мірою визначення різновидів його діяльності на певну дату. Важливими, для забезпечення економічної стабільності підприємства, є певні знання щодо динаміки його подальшого розвитку та здатності виконувати покладені на нього зобов'язання з часом [8].

На підставі узагальнення наукових підходів, під економічною стабільністю економічного розвитку підприємств сфери гостинності запропоновано розуміти довгострокове функціонування підприємств галузі в межах незначних відхилень основних економічних індикаторів від середніх значень, що виникають під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників.

Доцільно зауважити, що важливими характеристиками економічної стабільності є забезпечення позитивних темпів приросту основних економічних показників, що характеризують розвиток галузі, а саме: обсяги реалізації послуг, прибуток і рентабельність, капітальні інвестиції тощо.

Для визначення рівня економічної стабільності розвитку сфери гостинності у регіоні пропонується

методичний підхід згідно з яким, рівень економічної стабільності визначається як порівняльний показник темпів приросту економічних показників розвитку підприємств галузі з аналогічними показниками розвитку економіки регіону загалом.

Порівняльний рівень економічної стабільності у розрізі окремих показників обчислюються за формулами:

$$\Delta Q_{\Gamma}^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{Q_{\Gamma}}^t}{T_{\text{ВРП}}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (1)$$

$$\Delta \Pi_{\Gamma}^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{\Pi_{\Gamma}}^t}{T_{\text{П}}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (2)$$

$$\Delta KI_{\Gamma}^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{KI_{\Gamma}}^t}{T_{KI_{\text{P}}}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (3)$$

де $T_{Q_{\Gamma}}^t, T_{\text{ВРП}}^t$ – темпи приросту обсягів реалізації продукції та послуг у галузі та темпи приросту валового регіонального продукту протягом періоду t ;

$T_{\Pi_{\Gamma}}^t, T_{\text{П}}^t$ – темпи приросту прибутку підприємств сфери гостинності та в середньому підприємств регіону за період t ;

де, $T_{KI_{\Gamma}}^t, T_{KI_{\text{P}}}^t$ – темпи приросту обсягів капітальних інвестицій у галузь та підприємства регіону загалом протягом періоду t ;

У контексті даного методичного підходу цільова функція стабільності економічного розвитку, як результат порівняння темпів економічного розвитку підприємств сфери гостинності з темпами економічного розвитку регіону, матиме вигляд:

$$c_{\text{EP}} = f(\Delta Q_{\Gamma}^T + \Delta \Pi_{\Gamma}^T + \Delta KI_{\Gamma}^T) > 0 \quad (4)$$

де, c_{EP} – порівняльний показник економічної стабільності розвитку сфери гостинності у регіоні;

$\Delta Q_{\Gamma}^T, \Delta \Pi_{\Gamma}^T, \Delta KI_{\Gamma}^T$ – порівняльні щорічні темпи приросту обсягів реалізації, прибутку та капітальних інвестицій підприємств сфери гостинності регіону за період T .

Результати такого порівняння дозволять встановити на скільки відсотків темпи економічного розвитку підприємств сфери гостинності залежать від впливу макроекономічних та природних чинників.

Сьогодні індустрія гостинності – це найпотужніша система господарства країни та важлива складова економіки туризму [1]. У сучасних умовах сфера гостинності це сукупність видів економічної діяльності, спрямованих на забезпечення приїжджених гостей харчуванням, житлом, а також організацією їх дозвілля. Основними складовими сфери гостинності виступають підприємства готельного, ресторанного бізнесу а також сфера мистецтва і розваг.

Зважаючи на значний природно-ресурсний потенціал, унікальну історико-культурну спадщину та вигідне територіальне положення, сфера гостинності Закарпатської області має значний потенціал для розвитку, що матиме позитивний вплив на економіку регіону. Проте, як зауважують науковці Лютак О. М. та Гребенюк Ю. М., «...на сьогодні основними проблемами в туристичній галузі Закарпаття залишаються [6]:

– слабка комунікаційна доступність

перспективних для освоєння в туристично-рекреаційних цілях територій (незадовільний стан доріг, відсутність електрифікації, телефонізації);

- відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів та спеціалізованих закладів освіти по їх підготовці;

- недостатньо розвинена сервісна інфраструктура територій та інфраструктура галузі;

- відсутність законодавчо встановленого механізму реєстрації особистих селянських господарств, які надають послуги у сфері сільського зеленого туризму».

Перелічені проблеми, а також значна нестабільність соціально-економічних та політичних

процесів в країні, недостатній рівень інфраструктурного забезпечення розвитку туризму, сезонність окремих видів послуг мають негативний вплив на стабільність економічного розвитку галузі та фінансові результати підприємств. Зокрема, попри збільшення кількості туристичних потоків та рівня завантаженості туристичних підприємств, впродовж 2014-2018 років, рівень рентабельності послуг у середньому по галузі є від'ємним, а у 2018 році складав (-11%).

Узагальнюючими показниками розвитку підприємств сфери гостинності є індекси приросту основних економічних показників протягом досліджуваного періоду, що проілюстровано на рис. 1.

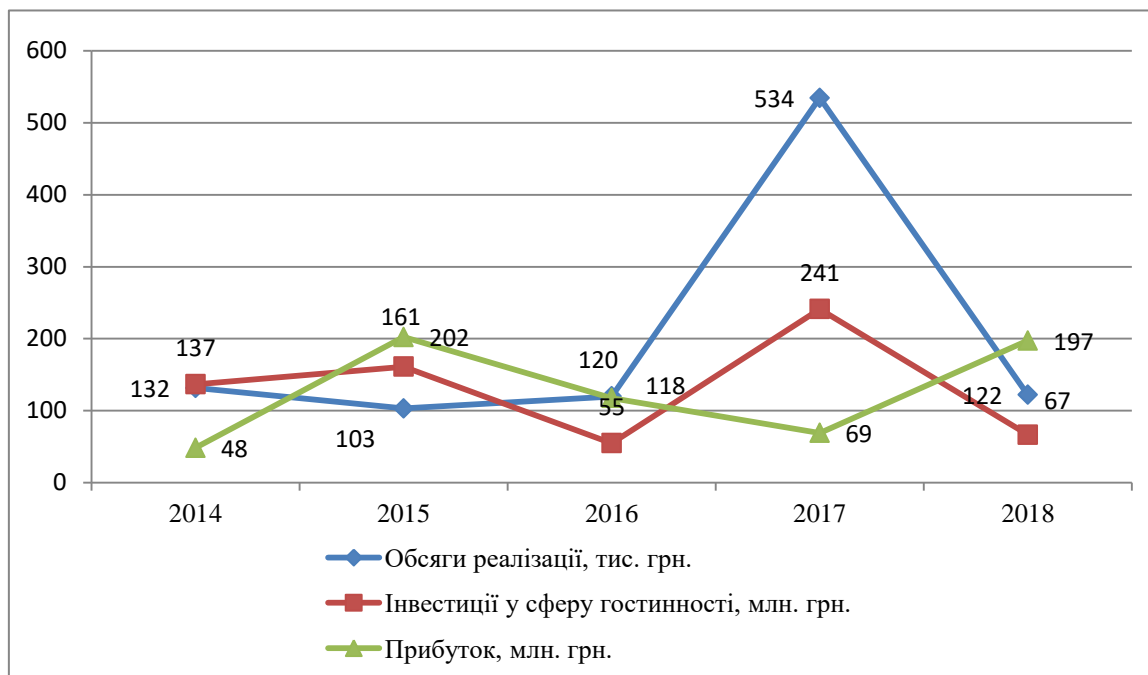

Рис.1. Індекси показників економічного розвитку підприємств сфери гостинності в Закарпатській області

Джерело: розраховано автором за даними [3; 9]

Індекси основних показників економічного розвитку підприємств сфери гостинності Закарпатської області демонструють різноспрямовані тенденції. Зокрема, при збільшенні обсягів реалізації продукції у 2017 році майже у 5 разів порівняно з попереднім періодом, обсяги валового прибутку підприємств галузі знизилися майже на 30%. Тренди капітальних інвестицій співвідносяться з обсягами реалізації продукції і послуг гостинності, проте є протилежними до індексів прибутковості. Аналізуючи індекси приросту обсягів реалізації послуг підприємствами галузі в регіоні можна відмітити, що у 2015 та 2016 році темпи приросту вказаного показника були нижчими, ніж у попередні періоди, проте у 2017 спостерігався значний стрибкоподібний ріст 534%, що супроводжувався зростанням капітальних інвестицій у галузь. Проте, у 2018 році темпи приросту обсягів реалізації послуг скоротилися і склали всього 67% порівняно з попереднім періодом. Попри суттєве збільшення обсягів валового прибутку в галузі у 2018 році на 197%, загальний рівень рентабельності підприємств скоротився на 4%. Наведена динаміка

свідчить про відсутність стабільної та збалансованої економічної політики розвитку сфери гостинності у регіоні.

На основі запропонованого методичного підходу розраховано порівняльні індекси приросту показників економічної стабільності підприємств сфери гостинності у Закарпатській області за період 2014-2018 роки. Результати розрахунків наведено у таблиці 1.

Як показали результати аналізу, протягом 2014-2018 років (за винятком 2015 року) індекси приросту обсягів реалізації послуг сфери гостинності випереджали індекси приросту валового регіонального продукту у середньому на 17%, а у 2017 році перевищили темпи приросту порівняльного показника у 3 рази. Це свідчить про випереджаючий розвиток досліджуваної галузі в регіоні та зростання її значення для економіки краю. Частково такий ефект пов'язаний зі зростанням ролі регіону в розвитку туристичного потенціалу України та спрямування частини внутрішніх туристичних потоків в область після окупації АР «Крим», підвищення туристичного іміджу

Закарпаття, активізації маркетингу.

Таблиця 1

Темпи приросту показників економічного розвитку Закарпаття та сфери гостинності у регіоні

Показники	2014	2015	2016	2017	2018
Темпи приросту економічних показників розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні, % до попереднього періоду					
ΔQ_r^T	132	103	120	534	122
ΔKI_r^T	137	161	55	241	67
$\Delta \Pi_r^T$	48	202	118	69	197
Темпи приросту економічних показників розвитку Закарпатської області, % до попереднього періоду					
$\Delta T_{Q_r}^t$	113	120	112	133	104
$\Delta T_{KI_r}^t$	84	143	123	121	133
$\Delta T_{\Pi_r}^t$	131	155	142	77	117
Порівняльні показники економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні, %					
ΔQ_r^T	17	-14	7	302	17
ΔKI_r^T	21	34	-51	82	-36
$\Delta \Pi_r^T$	-63	30	-17	-10	69
Порівняльний показник економічної стабільності розвитку сфери гостинності у регіоні (c_{EP})	-25	50	-61	373	50

Джерело: розраховано автором за даними [3; 9]

Аналізуючи порівняльні темпи капітального інвестування в галузь слід відмітити суттєві динамічні коливання. Зокрема у 2014-2015 та 2017 роках темпи капітальних вкладень в економіку галузі перевищували аналогічні темпи інвестицій в економіку регіону. Проте, у 2018 році спостерігається спад позитивних тенденцій (-36%), що пов'язано з певною стагнацією економічної активності підприємств та піковими зростаннями показників у 2017 році. Стабільний розвиток галузі потребує значних інвестиційних вкладень у розвиток насамперед інфраструктури краю, впровадження інноваційних видів послуг, покращення сервісного обслуговування.

Значні коливання індексів прибутковості підприємств сфери гостинності свідчать про нестабільність економічного розвитку галузі, значну залежність її економічної ефективності від сезонності попиту та впливу чинників макросередовища. Доцільно також зазначити, що впровадження безвізового режиму з країнами ЄС створює додаткові виклики для конкурентоспроможності підприємств Закарпаття внаслідок спрямування потенційних споживачів послуг в Європейські країни.

Розрахований показник економічної стабільності розвитку сфери гостинності у Закарпатській області показує, що галузь розвивається нестабільно та стрибкоподібно і суттєво залежить від впливу як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Разом з цим, в окремі роки, сумарні результати економічного розвитку підприємств досліджуваної сфери є вищими, ніж у середньому в економіці регіону, що свідчить про роль та перспективи зростання розвитку туризму та сфери гостинності в Закарпатті.

Для забезпечення стабільного розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні необхідно створювати відповідні умови, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності галузі та мінімізуватимуть вплив негативних чинників макросередовища. Зокрема, на думку науковців Папп В. В. та Бошота Н. В. серед пріоритетних напрямів

сталого розвитку туризму у регіоні виділяють [7, с. 537]:

- забезпечення рівноваги економічних, екологічних і соціальних чинників розвитку;
- забезпечення балансу інтересів туристів і місцевого населення;
- справедливий розподіл доходів від туризму між всіма членами місцевого співтовариства, включаючи всі верстви населення, у тому числі найбільш незахищених (діти, пенсіонери, інваліди та ін.).

Важливими чинниками конкурентоспроможності та стабільного економічного зростання підприємств сфери гостинності в Закарпатті є розвиток суміжних видів економічної діяльності (логістика, перевезення, медичне обслуговування, банківський сектор, торгівля) та розбудова транспортної інфраструктури.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведений аналіз економічного розвитку підприємств сфери гостинності у Закарпатській області показав, що економічні результати підприємств зазнають щорічних значних коливань під впливом факторів зовнішнього середовища. Попри окремі позитивні тенденції щодо зростання обсягів наданих послуг, певного нарощення інвестицій, залишаються проблеми збитковості та низького рівня рентабельності підприємств. Важливим чинником економічної нестабільності є також сезонний характер попиту на окремі послуги, відтік трудових ресурсів за кордон, підвищення цін на енергоносії, застаріла інфраструктура.

Пріоритетні напрями управління економічним розвитком сфери гостинності у регіоні повинні бути зорієнтовані перш за все на:

- підвищення інвестиційної привабливості як регіону загалом, так і туристичної сфери;

- розбудову регіональної інфраструктури;
 - розвиток соціальних програм у сфері туризму;
 - реконструкцію туристичних об'єктів та розбудову маршрутів;
 - створення сприятливого ділового середовища (організація співпраці регіональних органів влади, бізнесу, навчальних закладів та інвесторів);
 - удосконалення інформаційного забезпечення, створення єдиної бази регіональних туристичних та обслуговуючих об'єктів.
- Подальші дослідження будуть спрямовані на формування системи практичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності Закарпатської області у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бошота, Н. В. Тенденції розвитку підприємств готельного господарства України / Н. В. Бошота // Держава та регіони. – 2018. – №3 (102). – С. 66-72.
2. Василюк, А. П. Механізм забезпечення економічної стабільності підприємств машинобудування: Монографія / А. П. Василюк, П. М. Василюк. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя: Тернопіль, 2014. – 164 с.
3. Головне управління статистики в Закарпатській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>
4. Дадашова, П. А. Системний аналіз та моделювання впливу взаємоузгодженості монетарної та фіскальної політики на макроекономічну стабільність / П. А. Дадашова // автореф. дис. к.е.н. (спец. 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці), Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2017 р.
5. Кульбака, Н. А. Оценки экономической устойчивости предприятия [Електронний ресурс] / Н. А. Кульбака – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2002/fem/kulbaka/diss.htm>.
6. Лютак, О. М. Розвиток туризму в Закарпатській області / О. М. Лютак, Ю. М. Гребенюк // Економічні науки. Сер.: Економічна теорія та економічна історія. – 2013. – Вип. 10. – С. 64-70.
7. Папц, В. В. Туризм як пріоритетний напрям розвитку економіки регіону (на прикладі Закарпатської області) / В. В. Папц, Н. В. Бошота // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2014. – Вип. 3. – С. 528-537.
8. Перетятко, А. В. Етимологія категорії «економічна стабільність підприємства» / А. В. Перетятко // Комунальне господарство міст. – 2013. – №108. – С. 203-212.
9. Регіони України: статистичний збірник / Державна служба статистики України, 2019 р.

REFERENCES

1. Boshota, N. V. (2018) Tendentsiyi rozvytku pidpryyemstv hotelnoho gospodarstva Ukrayiny [Rends in the development of the hotel industry in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony*, 3 (102), 66-72 [in Ukrainian].
2. Vasylyuk, A. P., Vasylyuk, P. M. (2014). *Mekhanizm zabezpechennya ekonomichnoyi stabilnosti pidpryyemstv mashynobuduvannya: Monohrafiya* [Mechanism for Ensuring Economic Stability of Mechanical Engineering Enterprises]. Ternopil [in Ukrainian].
3. Holovne upravlinnya statystyky v Zakarpat-skiy oblasti. Retrieved from: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
4. Dadashova, P. A. (2017). *Systemnyy analiz ta modelyuvannya vplyvu vzayemouz-hodzhenosti monetarnoyi ta fiskalnoyi polityky na makroekonomichnu stabilnist* [System analysis and modeling of the impact of monetary and fiscal policy coherence on macroeconomic stability]. (Unpublished or master's thesis) avtoref. Kyivsky natsionalnyy ekonomichnyy universytet imeni Vadyma Hetmana. Kyiv [in Ukrainian].
5. Kulbaka, N. A. *Otsenky ékonomycheskoj ustoychyvosti predpryyatyaya* [Estimates of economic stability of the enterprise]. Retrieved from: <http://masters.donntu.edu.ua/2002/fem/kulbaka/diss.htm> [in Russian].
6. Lyutak, O. M. (2013). *Rozvytok turyzmu v Zakarpat-skiy oblasti* [Tourism development in Transcarpathian region]. *Ekonomichni nauky. Ser.: Ekonomichna teoriya ta ekonomichna istoriya*, 10, 64-70 [in Ukrainian].
7. Papp, V. V., Boshota, N. V. *Turyzm yak priorytetnyy napryam rozvytku ekonomiky rehionu (na prykladi Zakarpat-skooyi oblasti)* [Tourism as a Priority Direction for the Development of the Economy of the Region (on the Example of the Transcarpathian Region)]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny*, 3, 528-537 [in Ukrainian].
8. Peretyatko, A. V. *Etymolohiya katehoriyi «ekonomichna stabilnist pidpryyemstva* [Etymology of the category «economic stability of the enterprise»]. *Komunalne gospodarstvo mist*, 8, 203-212 [in Ukrainian].
9. *Rehiony Ukrayiny: statystychnyy zbirnyk* (2019). *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny* [in Ukrainian].

Хаустова Ксения Михайловна, Гоблик Владимир Васильевич, Черничко Татьяна Владимировна. ОЦЕНКА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ СФЕРЫ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕГИОНЕ

Актуальность темы исследования обусловлена объективными условиями развития сферы гостеприимства, которые характеризуются значительным динамизмом и неопределенностью и создают препятствия для стабильного функционирования предприятий, прогнозирования и стратегического

планирования их деятельности. Экономически стабильное функционирование является важной предпосылкой для повышения инвестиционной привлекательности предприятий, роста деловой активности и прибыли. Определение уровня экономической стабильности является важным инструментом управления процессами развития предприятий и отраслей. Целью написания статьи является исследование теоретических подходов и оценка экономической стабильности предприятий сферы гостеприимства в Закарпатской области. В статье определена сущность экономической стабильности предприятий сферы гостеприимства в регионе, систематизированы показатели и предложен методический подход к оценке ее уровня. Проведен анализ развития сферы гостеприимства в Закарпатской области, вычислено уровень стабильности ее функционирования в разрезе таких экономических показателей, как: объем реализации услуг, прибыльность и инвестиционная деятельность. По результатам анализа определены основные задания и приоритетные направления обеспечения экономической стабильности развития предприятий сферы гостеприимства в регионе. Научная новизна исследования заключается в обосновании методического подхода к оценке экономической стабильности развития отраслей в регионе, которая предполагает вычисление сравнительной динамики ключевых экономических показателей развития предприятий отрасли в регионе с аналогичными показателями развития экономики региона в целом. Результаты такого сравнения позволяют определить уровень зависимости отрасли от факторов внешнего воздействия, выявить степень такого влияния и разрабатывать систему адаптивных механизмов на уровне отрасли и отдельных предприятий. Практическая значимость статьи заключается в определении уровня экономической устойчивости предприятий сферы гостеприимства в Закарпатской области, основных факторов влияния на развитие отрасли, и разработать соответствующие рекомендации по повышению устойчивости ее развития в современных условиях.

Ключевые слова: экономическая стабильность, сфера гостеприимства, прибыль, объемы реализации услуг, рентабельность, капитальное инвестирование.

Khaustova Kseniia M., Hoblyk Volodymyr V., Chernychko Tetiana V. VALUATION OF ECONOMIC STABLE DEVELOPMENT OF HOSPITALITY ENTERPRISES IN THE REGION

The relevance of the research topic is conditioned by the objective conditions of hospitality development, characterized by considerable dynamism and uncertainty and creating obstacles for the stable functioning of enterprises, forecasting and strategic planning of their activities. Economically stable operation is an important prerequisite for enhancing the investment attractiveness of enterprises, increasing business activity and profitability. Determining the level of economic stability is an important tool for managing the processes of development of enterprises and industries. The purpose of this article is to study theoretical approaches and evaluate the economic stability of hospitality industry development in the Transcarpathian region. The article defines the essence of economic stability of development of hospitality enterprises in the region, systematizes indicators and proposes a methodical approach to assessing its level. The analysis of hospitality sector development in Transcarpathian region is carried out, the level of stability of its functioning in the context of such economic indicators as the volume of services realization, profitability and investment activity is calculated. According to the results of the analysis, the main tasks and priority directions of ensuring the economic stability of the development of hospitality enterprises in the region have been identified. The scientific novelty of the study is to substantiate a methodological approach to assessing the economic stability of the development of industries in the region, which involves calculating the comparative dynamics of key economic indicators of the development of enterprises of the industry in the region with similar indicators of the development of the regional economy as a whole. The results of this comparison allow us to determine the level of dependence of the industry on the factors of external influence, identify the degree of such influence and develop a system of adaptive mechanisms at the level of industry and individual enterprises. The practical significance of the article is to determine the level of economic stability of the hospitality industry in the Transcarpathian region, the main factors influencing the development of the industry and to develop appropriate recommendations for improving the sustainability of its development in modern conditions.

Keywords: economic stability, hospitality, profit, volume of services, profitability, capital investment.

Одержано 01.03.2020 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>